Ügyszám: 2039/K/2008-5.

Tisztelt […]!

Hivatalomhoz érkezett beadványában tájékoztatást kért arra nézve, hogy a nyomozóhatóság jogszerűen járt-e el, amikor feljelentést tevő édesanyja személyes adatait továbbította a beol.hu internetes hírszolgáltatónak. Az ügyben vizsgálatot indítottam, amelynek eredményéről az alábbiakban tájékoztatom Önt.

Az Axel Springer-Magyarország Kft. ügyvezetőjét írásban kerestem meg, aki válaszlevelében arról tájékoztatott, hogy a feljelentés tényéről a Mezőberényi Rendőrörs Bűnügyi Csoportjának a megkereséséből értesültek. A társaság egyebekben az Ön édesanyjának adatait nem kezeli, és édesanyja kérésére ellenőrizték adatbázisukat, nyilvántartásaikat, de édesanyja adatait nem találták, amiről érintettet értesítették.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságra hozataláról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) szerint személyes adat minden olyan adat, amely egy természetes személlyel összefüggésbe hozható, ideértve az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetést is. Személyes adat minden olyan adat, amely egy azonosított illetve azonosítható személyre vonatkozik, és az adatkezelésben az érintettel való kapcsolata helyreállítható. Az Avtv. 3. § (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény elrendeli.

Jelen ügyben egy büntetőeljárás vonatkozásában kell vizsgálni a személyes adatokat. Az Avtv. 2. §-ának 3. pontja szerint bűnügyi személyes adat a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetőleg a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat. Ugyanezen § 2. pontja szerint a bűnügyi személyes adat különleges adatnak minősül és csak az érintett írásos hozzájárulása alapján, vagy törvény, illetve nemzetközi egyezmény felhatalmazása alapján kezelhető. Természetesen sok esetben, mivel a büntetőeljárásban részt vevő személyekre csak vezetéknevük kezdőbetűjével és keresztnevükkel utalnak általában a híradások, az érintett személyek nem azonosíthatóak, de a kapcsolatba hozhatóság, így az érintett személy azonosíthatósága már mindenképpen fennáll, amint a főszabályként nyilvános tárgyalásra kerül a sor, vagy az érintett személyazonosságát felvállalva nyilatkozik. Így az azonosíthatósága előtt nyilvánosságra került adatok is bűnügyi személyes adattá válnak utólag. Az adatvédelmi törvény fent idézett rendelkezéseinek megfelelően személyes adatnak és bűnügyi személyes adatnak is csak azok az adatok minősülhetnek, amelyek alapján egyértelműen lehetőség van egy meghatározott személy azonosítására.

Büntetőeljárás során a nyomozó hatóság feladatait, jogait a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) szabályozza. A Be. 63. § (1) bekezdése szerint az eljárásban részt vevő személyek személyes adatainak megismerésére és kezelésére a bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóság, a szakértő, valamint a bíróság vagy az ügyész által megkeresett hatóság a büntető-eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak teljesítése érdekében jogosult. A nyomozóhatóság a Be. rendelkezései alapján bocsátotta ki a megkeresését. Ha a megkeresés személyes adatok közlésére vonatkozik, az csak annyi és olyan személyes adatra vonatkozhat, amely a megkeresés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges. A megkeresésben az adatkezelés pontos célját és a kért adatok körét meg kell jelölni. Ha a megkeresés eredményeként olyan személyes adat jut a megkereső tudomására, amely a megkeresés céljával nem függ össze, az adatot törölni kell.

Az előzőek alapján a nyomozóhatóság azzal, hogy az édesanyja teljes nevét közölte az internetes hírszolgáltatóval, és az adatkezelő az interneten közölt hírben az édesanyja teljes nevét leírta, ami egyértelműen az édesanyját azonosíthatóvá tette, mindkét adatkezelő jogellenes adatkezelést valósított meg.

A büntetőügyekről adott tájékoztatás bárki részéről a legtöbb esetben az Avtv. 2. §-ának 9. pontja szerint adatkezelésnek minősül, így az adatkezelés jogalapja mellett (az adatkezelésre felhatalmazó törvényi előírások és/ vagy az érintett írásos hozzájárulása) vizsgálni kell az adatkezelés céljának meglétét is. Az Avtv 5. § (1) bekezdése szerint: „*Személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie e célnak*.” Jogos cél lehet természetesen a közvélemény tájékoztatása, de a közvélemény befolyásolása, a hangulatkeltés a büntetőeljárásban részt vevők ellen nem nevezhető jogos célnak.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) VI. fejezetének III. címe rendelkezik a büntetőeljárás során történő felvilágosítás-adásról és a nyilvánosság tájékoztatásáról:

„74/A. § (1) A sajtó részére a nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság külön jogszabályban erre feljogosított tagja, valamint az ügyész; a vádemelésig az ügyész, illetőleg az általa megbízott személy; a bírósági eljárás során a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben erre feljogosított személy adhat felvilágosítást.

(2) A bíróság nyilvános tárgyalásáról a sajtó jogosult tájékoztatást adni.

(*3) Meg kell tagadni a sajtó számára a felvilágosítást, ha az államtitkot vagy szolgálati titkot sértene, vagy egyébként az eljárás eredményes lefolytatását veszélyeztetné.”*

Ebből, illetve a Be. többi rendelkezéséből egyértelmű, hogy a büntetőeljárás teljes folyamata nem nyilvános és nem is szabad, hogy az legyen. Ez a Be. számtalan további rendelkezésével és alapkoncepciójával is összhangban áll, amelyek a sértettet, a terhelteket és a tanúkat is védik az eljárás minden szakaszában, többek között attól, hogy magánéletük a szükséges mértéknél jobban a külvilág elé kerüljön. A nyilvánosság főszabályként csak a tárgyalásokra vonatkozik.

A fenti szabályokkal összhangban rendelkezik a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény is:

„3. § (1) A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.

4. § (1) A hiteles, pontos és gyors tájékoztatást az állami szervek, a társadalmi szervezetek és az egyesületek a saját kezdeményezéseikkel, továbbá a szükséges felvilágosításoknak és adatoknak a sajtó rendelkezésére bocsátásával kötelesek elősegíteni. Meg kell tagadni a felvilágosítást, ha az a 3. § (1) bekezdésében foglalt tilalmakba ütközik, illetőleg ha az állami, szolgálati, üzemi (üzleti) vagy magántitkot sért, és a titoktartási kötelezettség alól az arra jogosult szerv vagy személy nem adott felmentést.”

A fentiek alapján az Axel Springer-Magyarország Kft. valóban nem járt el jogszerűen, amikor a rendőrségi megkeresés alapján a büntetőeljárás tényét közzétették.

Édesanyja a személyiségi jogainak megsértése esetén polgári bírósághoz fordulhat a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. számú törvény 84. § (1) és (2) bekezdése alapján. Az Avtv. 17. § -a is lehetőséget ad bírósági jogérvényesítésre az érintett jogainak megsértése esetén.

Tájékoztatom, hogy állásfoglalásomat bármilyen eljárásban jogszerű célra felhasználhatja és nyilvánosságra is hozhatja.

Személyes adatok védelmével és közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos beadványával forduljon a jövőben is bizalommal hivatalomhoz.

Budapest, 2009. augusztus 5.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András